Statistische Trends

Beroepsbevolking op de Nederlands-Caribische eilanden

Brigitte Hermans
Lian Kösters

2019

Inhoud

Met dank aan Joy-Ann van Arneman (STAT Sint-Maarten), Karla Kock (CBS Aruba), Maurette Williams-Antersijn (CBS Curaçao) en Quintin Knuf en Henk van de Velden (CBS NL, kantoor Bonaire) zonder wiens gedetailleerde cijfers, commentaar en kennis over de situatie ter plekke dit artikel niet geschreven had kunnen worden.

Een meerderheid van de bevolking van 15 tot 75 jaar op de Nederlands-Caribische eilanden heeft betaald werk. De arbeidsparticipatie is met 70 procent het hoogst op Bonaire en het laagst op Curaçao (53 procent). Vooral de 25- tot 55-jarigen zijn aan de slag. Bij jongeren en 55-plussers is de arbeidsdeelname een stuk lager: jongeren volgen vaak nog onderwijs, ouderen zijn veelal met pensioen. Ruim 80 procent van de werkenden werkt 35 uur of meer per week. De meesten zijn werknemers met een vast contract, maar ook het aandeel tijdelijke werknemers is, behalve op Aruba, relatief hoog. Op de eilanden spelen de aan het toerisme gerelateerde bedrijfstakken, zoals de horeca en handel en in mindere mate de bouw, een voorname rol. Daarnaast is ook het openbaar bestuur op alle eilanden een belangrijke bron van werkgelegenheid.

1. Inleiding

Sinds 10 oktober 2010 zijn de Nederlandse Antillen opgehouden te bestaan en daarmee ook het CBS Nederlandse Antillen. Curaçao en Sint-Maarten werden onafhankelijke landen binnen het Koninkrijk der Nederlanden en kregen een eigen statistiekbureau. Aruba had deze situatie al sinds het verkrijgen van de status aparte in 1986. Bonaire, Sint-Eustatius en Saba werden bijzondere gemeenten binnen het Koninkrijk waarbij het CBS de statistiektaken voor deze eilanden overnam. Wanneer het CBS Nederland publiceert over de arbeidsmarktsituatie van de inwoners van Caribisch Nederland, dan gaat het over de eilanden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. CBS Aruba, CBS Curaçao en STAT Sint-Maarten brengen afzonderlijk de beroepsbevolking op respectievelijk Aruba, Curaçao en Sint-Maarten in beeld. Een vergelijkend overzicht voor de Caribische eilanden van het Koninkrijk der Nederlanden, de Dutch Caribbean, ontbreekt. Dit artikel wil hierin voorzien.

In dit artikel wordt de arbeidsmarktsituatie van de inwoners van 15 tot 75 jaar op Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint-Eustatius en Sint-Maarten in kaart gebracht. In paragraaf 2 komt de arbeidsdeelname naar geslacht, leeftijd en onderwijsniveau op de eilanden aan de orde. Paragraaf 3 zoomt in op de werkzame beroepsbevolking. In welke bedrijfstakken zijn de werkenden vooral actief? Hebben ze een baan als werknemer of als zelfstandige? En hoe groot is het aandeel dat voltijds werkt? In paragraaf 4 staat de (jeugd)werkloosheid naar geslacht, leeftijd en onderwijsniveau centraal. Paragraaf 5 gaat in op de niet-beroepsbevolking met speciale aandacht voor jongeren die niet naar school gaan en ook niet werken, de zogenoemde NEETs (Neither in Employment nor in Education or Training). Het artikel sluit af met een samenvatting.
Om de cijfers voor de eilanden te voorzien van context worden deze regelmatig vergeleken met het gemiddelde van alle OECD-landen (Organisation for Economic Co-operation and Development), of, indien dit niet beschikbaar is, met de cijfers voor (Europees) Nederland, de Verenigde Staten of de Europese Unie.

De gegevens in dit artikel zijn gebaseerd op de arbeidskrachtenonderzoeken (Labour Force Survey, LFS). Deze onderzoeken verschillen in het tijdstip waarop en de frequentie waarin ze op de eilanden worden gehouden (zie tabel T.1 in de Technische toelichting). Er is daarom voor gekozen om in dit artikel de meest recent beschikbare cijfers voor ieder eiland te presenteren. Dit betekent dat de cijfers voor Aruba, Bonaire, Saba en Sint-Eustatius betrekking hebben op 2016, die voor Curaçao en Sint-Maarten op 2017. Ook wat betreft de gestelde vragen zijn er soms verschillen tussen de onderzoeken. Wanneer dat het geval is, wordt dat aangegeven. Voor meer gedetailleerde informatie over de onderzoeken wordt verwezen naar de Technische toelichting.

De Nederlands-Caribische eilanden in het kort

De eilanden Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint-Eustatius en Sint-Maarten worden samen ook wel de Nederlands-Caribische eilanden genoemd. Aruba, Bonaire en Curaçao zijn benedenwindse eilanden en liggen voor de kust van Venezuela. Papiaments en Nederlands zijn de belangrijkste voertalen op deze eilanden. Saba, Sint-Eustatius en Sint-Maarten zijn bovenwindse eilanden gelegen ter hoogte van Midden-Amerika nabij Puerto Rico en de Dominicaanse Republiek. De belangrijkste voertaal hier is (Amerikaans) Engels.

Curaçao is in oppervlakte en bevolkingsomvang de grootste van de zes eilanden. Het heeft ruim 160 duizend inwoners op een oppervlakte van ruim 440 km^2 . Met een oppervlakte van bijna 290 km^2 is Bonaire qua grootte het tweede eiland, maar met ruim 19 duizend inwoners relatief dunbevolkt. Aruba is met 180 km^2 het derde eiland qua oppervlakte en telt ruim 105 duizend inwoners.

Sint-Maarten is in oppervlakte vierde in de rij, met 34 km^2. Met ruim 40 duizend inwoners is het het dichtst bevolkt van alle Nederlands-Caribische eilanden. Hoewel in dit artikel steeds over het eiland Sint-Maarten wordt gesproken, betreft het alleen het zuidelijke deel van het eiland. Het noordelijke deel, Saint-Martin, is Frans grondgebied. De cijfers voor Sint-Maarten in dit artikel zijn van voor de tijd dat dit eiland op 6 september 2017 zwaar werd getroffen door de orkaan Irma. Het is op basis van deze cijfers nog onduidelijk wat de impact hiervan is op de arbeidsmarkt.

Sint-Eustatius en Saba zijn de twee kleinste Nederlands-Caribische eilanden. Sint-Eustatius heeft een omvang van ruim 20 km^2 en een bevolking van ruim 3 duizend mensen. Evenals Sint-Eustatius is ook Saba relatief dunbevolkt met ruim 2 duizend inwoners op 13 km^2.

2. Arbeidsparticipatie

Meeste 15- tot 75-jarigen op de eilanden aan het werk

Op alle zes de eilanden heeft het merendeel van de bevolking van 15 tot 75 jaar betaald werk. De netto arbeidsparticipatie loopt wel sterk uiteen. Deze is op Bonaire het hoogst met 70 procent, gevolgd door Sint-Maarten en Sint-Eustatius (beide 66 procent) en Aruba en Saba (beide 62 procent). Het laagst is deze op Curaçao waar iets meer dan de helft (53 procent) van de 15- tot 75-jarigen aan de slag is. Ter vergelijking: in 2017 had in Nederland 67 procent van de 15- tot 75-jarigen betaald werk, in de Verenigde Staten 65 procent en in de 28 landen van de Europese Unie was dat gemiddeld 60 procent (OECD, 2018-a).

Op Curaçao gaat de relatief lage arbeidsparticipatie gepaard met een hoge werkloosheid. Deze is er met 14 procent van de beroepsbevolking aanzienlijk groter dan die op de andere eilanden. Maar ook zijn betrekkelijk veel mensen niet actief op de arbeidsmarkt: 38 procent behoort tot de niet-beroepsbevolking.

De in vergelijking met de meeste andere eilanden lage arbeidsdeelname op Saba kan voor een belangrijk deel verklaard worden doordat er een Amerikaanse medische universiteit, de Saba University School of Medicine, gevestigd is. Een relatief groot deel van de bevolking van dit kleine eiland bestaat daardoor uit (buitenlandse) studenten (CBS, 2017, 21 juli 2018).

Beroepsbevolking

De beroepsbevolking bestaat uit:

- werkzame beroepsbevolking: personen met betaald werk (Aruba, Curaçao en Sint-Maarten hanteren hierbij een urencriterium van gemiddeld 4 uur of meer per week betaald werk, Bonaire, Saba en Sint-Eustatius hanteren geen urencriterium).
- werkloze beroepsbevolking: personen die geen betaald werk hebben, recent naar betaald werk gezocht hebben en hiervoor direct beschikbaar zijn.

Alle overige personen behoren tot de niet-beroepsbevolking, soms ook de (economisch) niet-actieve bevolking genoemd.

Netto arbeidsparticipatie

De netto arbeidsparticipatie is het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de totale bevolking.

Werkloosheidspercentage

Het werkloosheidspercentage is het aandeel van de werkloze beroepsbevolking in de totale beroepsbevolking.

Beroepsbevolking in relatie tot werken en pensioen

Voor de afbakening van de totale beroepsbevolking worden internationaal verschillende leeftijdsgrenzen gehanteerd, zoals 15 tot 65 jaar, 15 tot 75 jaar of ook 15 jaar en ouder. De gehanteerde leeftijdsgrens hangt veelal samen met geldende wetgeving rondom werken en pensioen, die verschilt van land tot land. De pensioengerechtigde leeftijd lag op de Nederlands-Caribische eilanden tot voor kort op 60 jaar. Op Curaçao is deze in 2016 verhoogd naar 65 jaar. Voor Aruba, Bonaire, Saba, Sint-Eustatius en Sint-Maarten wordt deze momenteel geleidelijk verhoogd naar 65 jaar. Op Aruba zal dit in 2024 het geval zijn, voor Sint-Maarten is het streven 2019 en voor de andere eilanden in 2021. Ondanks de pensioengerechtigde leeftijd is het op de eilanden vrij gebruikelijk om ook op hogere leeftijd te blijven werken. Een veel gehoorde verklaring, niet gebaseerd op onderzoek, is dat dit ermee te maken zou hebben dat het pensioeninkomen niet toereikend is om van te kunnen leven. In dit artikel is, in navolging van de cijfers voor Europees Nederland, waar de pensioenleeftijd op 67 jaar ligt, gekozen voor de afbakening van 15 tot 75 jaar om zo ook arbeidsparticipatie op hogere leeftijd in kaart te brengen. Aangezien in de door Aruba, Curaçao en Sint-Maarten gepubliceerde gegevens ook de 75-plussers regelmatig bij de beroepsbevolking worden geteld, worden in tabel 2.1 de arbeidsparticipatie en de werkloosheid tevens voor personen van 15 jaar en ouder getoond.

2.1 Kerncijfers beroepsbevolking Nederlands-Caribische eilanden, 2016

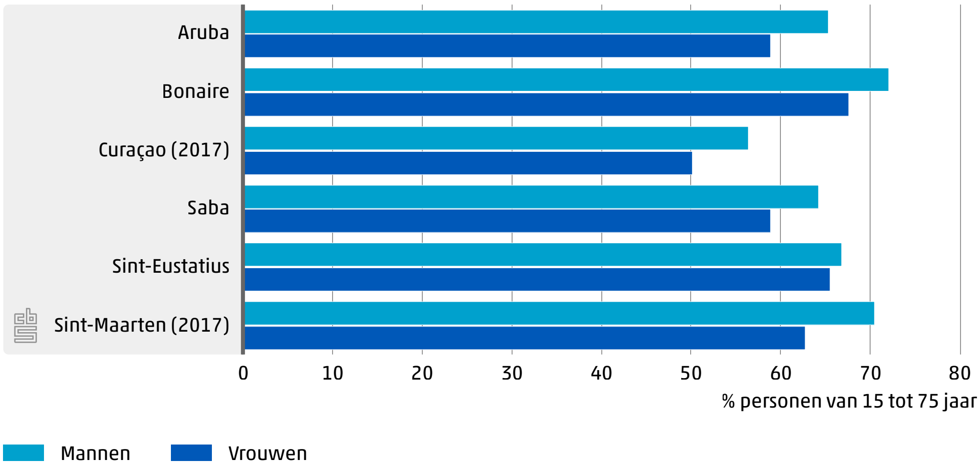
	Eenheid	Aruba	Bonaire	Curaçao (2017)	Saba	Sint-Eustatius	Sint-Maarten (2017)
Bevolking 15 tot 75 jaar							
Totale bevolking	aantal	84 660	15 300	118 030	1 580	2 430	31 500
Beroepsbevolking	aantal	56 780	11 480	72 770	1 010	1 730	22 290
werkzame beroepsbevolking	aantal	52 400	10 700	62 480	970	1 610	20 900
werkloze beroepsbevolking	aantal	4 380	770	10 290	30	120	1 390
Niet-beroepsbevolking	aantal	33 030	3 830	45 220	580	700	9 210
Netto arbeidsparticipatie	% van bevolking	61,9	69,9	52,9	61,6	66,2	66,3
Werkloosheid	% van beroeps-bevolking	7,7	6,7	14,1	3,3	7,1	6,2
Jeugdwerkloosheid (15 tot 25 jaar)[1]	% van beroeps-bevolking	17,9	20,2	32,8	.	.	23,8
Bevolking 15 jaar en ouder							
Netto arbeidsparticipatie	% van bevolking	58,4	66,7	49,1	59,2	63,3	65,1
Werkloosheid	% van beroeps-bevolking	7,7	6,7	14,1	3,3	7,1	6,2

[1] Vanwege te kleine aantallen zijn de jeugdwerkloosheidscijfers (%) voor Saba en Sint-Eustatius niet beschikbaar.

Meer mannen dan vrouwen met betaald werk

Mannen zijn op alle eilanden vaker aan het werk dan vrouwen. Het verschil is het grootst op Sint-Maarten waar 71 procent van de mannen en 63 procent van de vrouwen betaald werk heeft en vergelijkbaar met het man-vrouwverschil in Nederland, de Verenigde Staten en de Europese Unie in 2017 (OECD, 2018-a). Op Aruba, Bonaire, Curaçao en Saba is het verschil met 5 à 6 procentpunten kleiner, terwijl op Sint-Eustatius maar weinig onderscheid is in de arbeidsdeelname tussen mannen en vrouwen.

2.2 Arbeidsparticipatie Nederlands-Caribische eilanden, 2016

Hoogste arbeidsdeelname onder 25- tot 55-jarigen

Op alle eilanden is de arbeidsdeelname het hoogst in de leeftijd van 25 tot 55 jaar. Op Aruba, Bonaire, Curaçao en Sint-Eustatius is meer dan 80 procent van de 25- tot 55-jarigen aan het werk, op Saba en Sint-Maarten ligt dit percentage net hieronder. Wat opvalt bij Saba is dat 25- tot 35-jarigen daar met 63 procent minder vaak aan het werk zijn dan op de andere eilanden. Bijna een kwart van de mensen in deze leeftijdsgroep zegt niet te kunnen of willen werken vanwege studie of opleiding. Het gaat vooral om studenten van de medische universiteit.

Minderheid jongeren aan het werk

Onder jongeren van 15 tot 25 jaar is de arbeidsparticipatie op alle eilanden betrekkelijk laag. Jongeren op Sint-Eustatius werken met 15 procent het minst vaak, terwijl ze op Bonaire met 39 procent het vaakst betaald werk hebben. Op Aruba, Curaçao, Saba en Sint-Maarten is rond de 30 procent van de 15- tot 25-jarigen aan het werk. Veel jongeren op de eilanden volgen een studie of opleiding en om daarnaast nog een baantje te hebben is niet gebruikelijk. Maar er is ook sprake van een hoge jeugdwerkloosheid. Op Curaçao is een derde van de jongeren in de beroepsbevolking werkloos, op Sint-Maarten bijna een kwart en op Aruba en Bonaire rond een vijfde. Voor Saba en Sint-Eustatius zijn vanwege te kleine aantallen geen cijfers over de jeugdwerkloosheid (%) beschikbaar.

Afname arbeidsparticipatie na 55 jaar

Hoewel op alle eilanden de meeste 55- tot 65-jarigen aan het werk zijn, ligt de arbeidsdeelname in deze leeftijdsgroep een stuk lager dan bij mensen van 45 tot 55 jaar. Vooral op Curaçao is dit verschil groot: van de 45- tot 55-jarigen is nog 84 procent aan de slag, van de 55- tot 65-jarigen is dat 54 procent. Op de andere eilanden varieert de arbeidsdeelname in de leeftijd van 55 tot 65 jaar van 59 procent op Aruba tot 68 procent op Bonaire.

Bij de ouderen van 65 tot 75 jaar is de arbeidsparticipatie een stuk lager. Op Aruba is 13 procent aan het werk, op Bonaire, Curaçao en Saba is dat 17 à 18 procent. Een uitschieter is Sint-Maarten waar 35 procent van de 65- tot 75-jarigen betaald werk verricht. In vergelijking met bijvoorbeeld Europees Nederland werken op de eilanden nog relatief veel ouderen door na de pensioengerechtigde leeftijd.

2.3 Arbeidsparticipatie Nederlands-Caribische eilanden naar leeftijd, 2016

	Aruba	Bonaire	Curaçao (2017)	Saba	Sint-Eustatius	Sint-Maarten (2017)
	% personen					
15 tot 25 jaar	29,4	39,2	30,2	28,4	15,4	31,4
25 tot 35 jaar	80,1	84,8	86,6	63,0	80,6	73,7
35 tot 45 jaar	82,7	86,1	86,9	93,3	86,5	79,4
45 tot 55 jaar	82,8	85,8	84,0	85,6	82,5	83,4
55 tot 65 jaar	58,9	68,4	53,6	63,7	65,5	66,1
65 tot 75 jaar	13,3	18,1	14,4	18,4	17,2	35,1

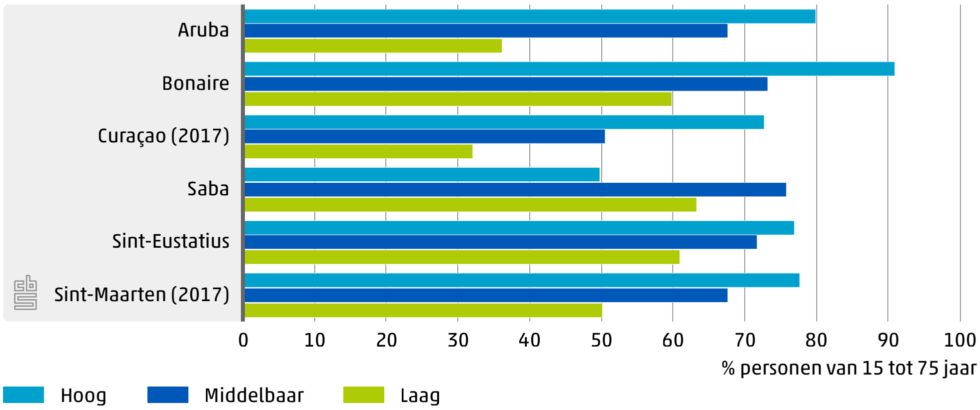
Laagopgeleiden werken het minst, behalve op Saba

Op alle eilanden, uitgezonderd Saba, neemt de arbeidsdeelname toe met het onderwijsniveau. Zo werkt op Curaçao bijna een derde van de laagopgeleiden, 51 procent van de middelbaar opgeleiden en 73 procent van de hoogopgeleiden. Iets meer dan de helft van de laagopgeleide bevolking van 15 tot 75 jaar bestaat uit 55-plussers.

Op Saba is de arbeidsparticipatie van de hoogopgeleiden juist lager dan die van mensen met een laag en middelbaar onderwijsniveau. Vier op de tien hoogopgeleiden zijn 15- tot 35-jarigen die niet kunnen of willen werken, omdat ze een opleiding of studie volgen.

Op Aruba werken laagopgeleiden beduidend minder vaak dan middelbaar opgeleiden: 36 tegen 68 procent. Dit kan deels verklaard worden doordat meer dan de helft van de laagopgeleiden op dit eiland uit jongeren van 15 tot 25 jaar en 65-plussers bestaat. Beide groepen kennen een lage arbeidsdeelname: de jongeren, omdat ze veelal nog onderwijs volgen, de 65-plussers vanwege pensioen.

2.4 Arbeidsparticipatie Nederlands-Caribische eilanden naar onderwijsniveau, 2016

Onderwijsniveau Nederlands-Caribische eilanden

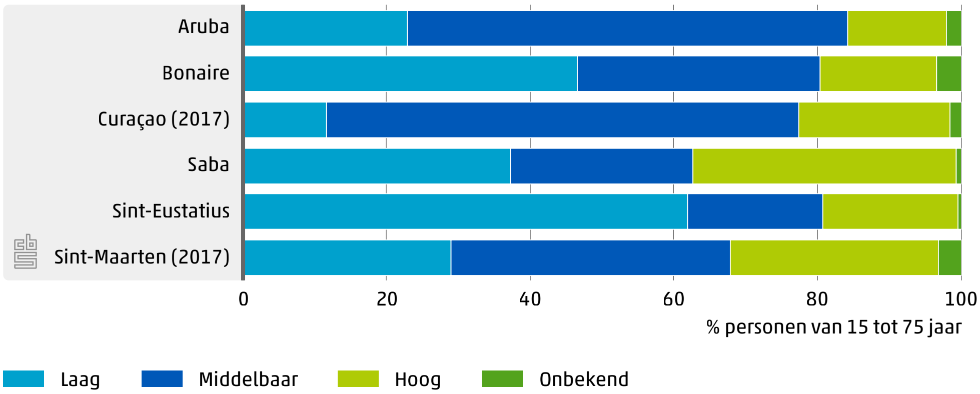
Het onderwijsniveau van de bevolking verschilt tussen de eilanden. Op Sint-Eustatius is het merendeel (62 procent) van de 15- tot 75-jarigen laagopgeleid, 19 procent is middelbaar opgeleid en een even groot aandeel is hoogopgeleid. Ook op Bonaire is het aandeel laagopgeleiden betrekkelijk hoog, namelijk 47 procent. Ruim een derde van de inwoners heeft er een middelbaar opleidingsniveau.

Op Curaçao en Aruba zijn de middelbaar opgeleiden met respectievelijk 66 en 62 procent in de meerderheid. Daarnaast is op Curaçao het aandeel laagopgeleiden het laagst van alle eilanden.

Saba kent het hoogste aandeel hoogopgeleiden (37 procent), gevolgd door Sint-Maarten (29 procent). Op beide eilanden staat tegenover de groep hoogopgeleiden een vrijwel even grote groep laagopgeleiden.

Voor bijna alle eilanden geldt dat vanaf 25 jaar het aandeel laagopgeleiden toeneemt met de leeftijd. Alleen op Sint-Eustatius is dit precies andersom: terwijl van de 25- tot 35-jarigen 62 procent uit laagopgeleiden bestaat, is dat bij de 65- tot 75-jarigen 52 procent.

Onderwijsniveau Nederlands-Caribische eilanden, 2016

Laag onderwijsniveau
Dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste drie leerjaren van havo/vwo en de entreeopleiding, de voormalige assistentenopleiding (mbo 1).

Middelbaar onderwijsniveau
Dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo 2), de vakopleiding (mbo 3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo 4).

Hoog onderwijsniveau
Dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

3. Werkzame beroepsbevolking

Handel, horeca en bouw grootste werkgevers

Omdat alle eilanden, Aruba en Sint-Maarten voorop, populaire vakantiebestemmingen zijn, is het niet verwonderlijk dat aan het toerisme gerelateerde bedrijfstakken, de handel, de horeca en in mindere mate de bouw, er een belangrijke rol spelen. Gemiddeld voor alle eilanden samen zijn dit de bedrijfstakken die voor de meeste werkgelegenheid zorgen. Elk eiland wordt echter gekenmerkt door een andere sectorstructuur.

Op Aruba is de horeca de grootste sector, ruim één op de vijf werkende Arubanen is hier werkzaam. Daarna komt de handel waar één op de zes actief is. De handel is voor Curaçao de grootste sector, maar in relatieve omvang vergelijkbaar met Aruba. De horeca is voor alle eilanden een belangrijke sector, bij alle zes staat deze in de top vijf. Op Curaçao neemt de horeca de derde plek in meteen na de gezondheidszorg. Voor Bonaire is de horeca evenals op Aruba de sector waar de meeste mensen werken, gevolgd door de sector openbaar bestuur, ofwel de overheid.

Ook de overheid is bij alle zes de eilanden vertegenwoordigd in de top vijf. Op Saba is dit de belangrijkste sector, meer dan een kwart van de werkende Sabanen is werkzaam voor de overheid. Daarna komt het onderwijs dat, grotendeels vanwege de medische universiteit, goed is voor ruim een vijfde van alle werkenden.

Op Sint-Eustatius is de industrie de grootste sector. Ruim één op de zes werkende Statianen zijn hier actief. Dit heeft te maken met de olie-opslagterminal van het Amerikaanse bedrijf NuStar bij het eiland die in een groot deel van de werkgelegenheid voorziet. Op geen van de andere eilanden speelt de industrie zo’n grote rol.

Op Sint-Maarten is de bouw al jarenlang de voornaamste sector waar mensen werken. Deze is goed voor bijna één op vijf werkenden op dit eiland. Ook op de andere eilanden is de bouw belangrijk, maar niet in de mate waarin dat op Sint-Maarten het geval is. Op Curaçao en Sint-Eustatius valt de bouw net buiten de top vijf. Een vaak genoemde verklaring voor het belang van de bouwsector op Sint-Maarten is niet de bouw voor toeristische doeleinden, maar de bouw van betaalbare woonhuizen en appartementen. Hier is namelijk een tekort aan. Veelal lokale jongeren die het eiland eerder verlieten om te gaan studeren, kunnen moeilijk betaalbare woonruimte vinden. Eind jaren negentig al werd de St. Maarten Housing Development Foundation opgericht om de bouw van betaalbare woningen te stimuleren (Caribisch Netwerk, 2017).

3.1 Top vijf bedrijfstakken werkzame beroepsbevolking, 15 tot 75 jaar, Nederlands-Caribische eilanden, 2016

	Aruba	Bonaire	Curaçao (2017)	Saba	Sint-Eustatius	Sint-Maarten (2017)
1	Horeca (22%)	Horeca (14%)	Handel (16%)	Openbaar bestuur (27%)	Industrie (17%)	Bouw (19%)
2	Handel (17%)	Openbaar bestuur (13%)	Gezondheidszorg (10%)	Onderwijs (21%)	Openbaar bestuur (16%)	Horeca (15%)
3	Openbaar bestuur (8%)	Bouw (11%)	Horeca (8%)	Gezondheidszorg (10%)	Gezondheidszorg (11%)	Verhuur (7%)
4	Bouw (8%)	Onderwijs/Handel/ Gezondheidszorg (elk 10%)	Openbaar bestuur (8%)	Handel (9%)	Onderwijs (11%)	Onderwijs (7%)
5	Verhuur (8%)		Financ. dienstverlening (8%)	Horeca/Bouw (elk 8%)	Horeca (9%)	Openbaar bestuur (7%)

Merendeel werkenden is vaste werknemer

De meeste werkenden op de eilanden zijn werkzaam als werknemer, hoofdzakelijk op basis van een vast contract (zie ook Technische toelichting voor de indeling naar positie in de werkkring). Het aandeel met een vast contract binnen de werknemers is het hoogst op Aruba (92 procent) en het laagst op Sint-Maarten en Saba (75 procent). Werknemers met een tijdelijk contract zijn daarom ook het vaakst te vinden op Saba en Sint-Maarten; een kwart van alle werknemers op deze twee eilanden werkt op basis van een tijdelijk contract. Dit heeft op Saba voor een belangrijk deel te maken met de medische universiteit op het eiland. Hier wordt naar verhouding veel met kortlopende contracten gewerkt. Ruim 40 procent van alle werkenden in de Sabaanse onderwijssector werkt op basis van een tijdelijk contract. Ter vergelijking: in de Bonairiaanse en Statiaanse onderwijssectoren is dit respectievelijk 20 en 10 procent.

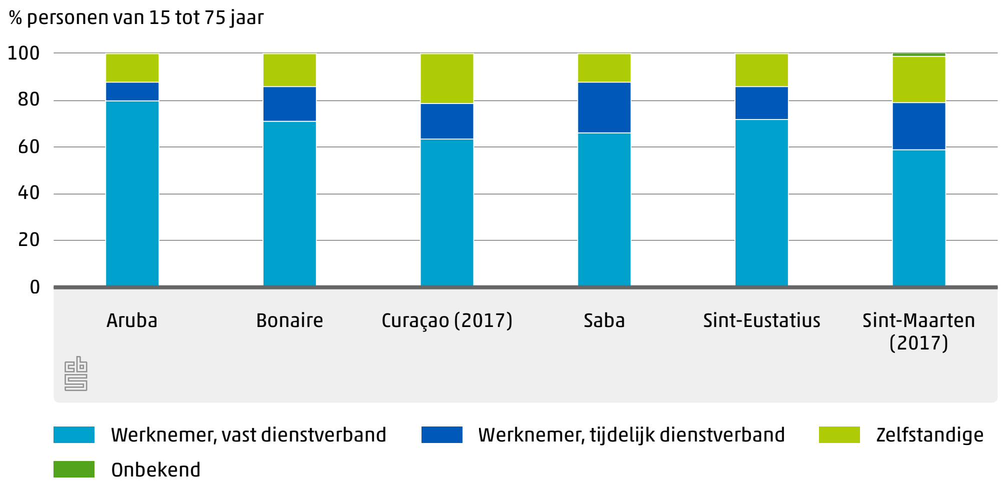
Aandeel tijdelijke werknemers relatief hoog, behalve op Aruba

In 2017 had gemiddeld voor alle OECD-landen 11 procent van de werknemers een tijdelijk contract (OECD, 2018-b). Dit varieert van relatief lage aandelen (minder dan 5 procent) in met name Oost-Europese landen tot hoge aandelen (meer dan 25 procent) in Zuid-Amerikaanse en Zuid-Europese landen. In Nederland had 22 procent van de werknemers een tijdelijk contract. Saba en Sint-Maarten behoren met 25 procent tijdelijke werknemers tot de categorie landen met hoge aandelen werknemers die werken met tijdelijke contracten. Dat geldt ook voor Bonaire, Curaçao en Sint-Eustatius waar dit aandeel rond de 20 procent ligt. Aruba heeft met 10 procent het laagste aandeel tijdelijke werknemers en komt hiermee zelfs nog iets onder het OECD-gemiddelde uit.

Eén op de vijf werkenden op Curaçao en Sint-Maarten is zelfstandige

Het aandeel zelfstandigen kwam in 2017 voor de EU-28 uit op bijna 16 procent, in Nederland was dit 17 procent, in de Verenigde Staten 6 procent (OECD, 2018-c). Curaçao en Sint-Maarten zitten met respectievelijk 21 en 20 procent zelfstandigen ruim boven het Europees en Nederlands gemiddelde, terwijl Sint-Eustatius en Aruba (beiden 14 procent) en Bonaire en Saba (beiden 12 procent) hier onder liggen. In vergelijking met de Verenigde Staten wordt op alle de eilanden relatief vaak als zelfstandige gewerkt.

3.2 Werkzame beroepsbevolking Nederlands-Caribische eilanden, 2016

Voltijds werken is de standaard

Werkzame eilandbewoners van de Nederlandse Cariben werken doorgaans een substantieel aantal uren per week. Voor ruim 80 procent bestaat een gemiddelde werkweek uit 35 uur of meer. Dat geldt voor alle eilanden. Alleen voor Aruba zijn deze gegevens niet bekend[1]. Bij het aantal uren dat men werkt, wordt regelmatig gesproken over voltijd of deeltijd werken. Waar de urengrens hierbij ligt, is internationaal sterk verschillend. Vaak wordt vanaf ongeveer een gemiddelde van 30 tot 35 uur of meer per week als voltijd beschouwd, minder uren dan dat als deeltijd. In (Europees) Nederland wordt iemand die gemiddeld 35 uur of meer per week werkt als voltijder beschouwt. In Nederland is voltijds werken veel minder gebruikelijk dan op de eilanden: iets meer dan de helft van de werkenden werkte er in 2017 ten minste 35 uur per week. Vooral onder Nederlandse vrouwen is het heel gebruikelijk om in deeltijd te werken.

4. Werkloosheid

Werkloosheid het hoogst op Curaçao

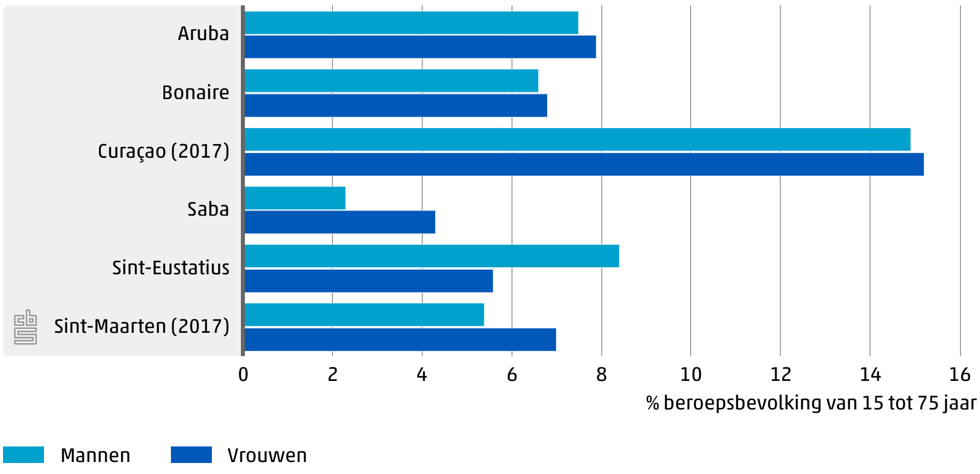
Gemiddeld voor de OECD-landen was 6,3 procent van de beroepsbevolking werkloos in 2017 (OECD, 2018-d). Saba zit hier als enige van de zes eilanden met 3,3 procent werkloosheid ver onder. Op Aruba, Bonaire, Sint-Eustatius en Sint-Maarten ligt de werkloosheid rondom dit gemiddelde, terwijl deze op Curaçao met 14,1 procent een stuk hoger is.

Op de drie benedenwindse eilanden Aruba, Bonaire en Curaçao is de werkloosheid voor mannen en vrouwen vrijwel gelijk. Op de drie bovenwindse eilanden zijn er wel verschillen. Op Saba en Sint-Maarten zijn vrouwen vaker werkloos dan mannen. Op beide

[1] Gegevens over het aantal uren dat men in een normale werkweek werkt, worden wel uitgevraagd, maar niet plausibel bevonden.

eilanden is de werkloosheid voor vrouwen ongeveer 2 procentpunt hoger dan bij mannen. Op Sint-Eustatius zijn het juist de mannen die vaker werkloos zijn. Ruim 8 procent van de Statiaanse mannen is werkloos, een verschil van bijna 3 procentpunt met Statiaanse vrouwen.

4.1 Werkloosheid Nederlands-Caribische eilanden, 2016

Werkloosheid het laagst bij oudere leeftijdsgroepen

In het algemeen geldt voor alle eilanden, met uitzondering van Saba, dat de werkloosheid minder groot is bij de oudere dan de jongere leeftijdsgroepen. Zo komt werkloosheid op Aruba, Sint-Eustatius en Sint-Maarten het minst vaak voor onder 45- tot 65-jarigen, terwijl deze op Bonaire en Curaçao het laagst is onder 55-plussers. Op Saba is de werkloosheid in alle leeftijdsgroepen tussen de 25 en 65 jaar relatief gering. Op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius is de beroepsbevolking onder 65- tot 75-jarigen te klein om op basis hiervan betrouwbare schattingen voor het werkloosheidspercentage te berekenen. Opmerkelijk is verder nog dat werkloosheid op Sint-Eustatius zich bijna uitsluitend voordoet in de leeftijd van 25 tot 35 jaar.

Hoge jeugdwerkloosheid

Van alle leeftijdsgroepen is de werkloosheid onder jongeren van 15 tot 25 jaar het hoogst. Deze varieert van 17,9 procent op Aruba tot 32,8 procent op Curaçao. Op Saba en Sint-Eustatius is het aantal jongeren in de beroepsbevolking te klein om op basis hiervan een betrouwbaar werkloosheidspercentage te berekenen. In 2017 is gemiddeld voor de OECD-landen 13 procent van de jongeren in de beroepsbevolking werkloos, in zowel Nederland als in de Verenigde Staten is dit 9 procent (OECD, 2018-e). De jeugdwerkloosheid op de Nederlands-Caribische eilanden ligt hier ruim boven. In de daaropvolgende leeftijdsgroepen neemt de werkloosheid steeds verder af. Een veel gehoorde verklaring is dat jongeren de eilanden verlaten en elders gaan werken. Het kan echter ook zo zijn dat men uiteindelijk toch werk vindt of dat men ontmoedigd raakt en niet meer naar werk gaat zoeken waardoor de werkloosheid in de iets oudere leeftijdsgroepen lager uitvalt. Wat de precieze oorzaak is, kan op basis van de beschikbare data niet vastgesteld worden.

4.2 Werkloosheid Nederlands-Caribische eilanden naar leeftijd, 2016

	Aruba	Bonaire	Curaçao (2017)	Saba	Sint-Eustatius	Sint-Maarten (2017)
	% beroepsbevolking					
15 tot 25 jaar[1)]	17,9	20,2	32,8	.	.	23,8
25 tot 35 jaar	8,5	8,2	18,8	3,3	11,7	9,1
35 tot 45 jaar	7,2	4,8	11,5	1,6	2,3	3,6
45 tot 55 jaar	5,1	4,8	11,5	3,3	1,3	2,7
55 tot 65 jaar	6,5	3	9,2	1,4	1,8	2,5
65 tot 75 jaar[1)]	8,6	.	4,7	.	.	3,5

[1)] Vanwege te kleine aantallen zijn de werkloosheidscijfers (%) voor Saba en Sint-Eustatius voor personen van 15 tot 25 jaar en 65 tot 75 jaar niet beschikbaar. Hetzelfde geldt voor Bonaire voor personen van 65 tot 75 jaar.

Laagopgeleiden het vaakst werkloos

Voor alle eilanden geldt dat de werkloosheid het hoogst is onder laagopgeleiden, op de voet gevolgd door degenen met een middelbaar onderwijsniveau. Het gat met hoogopgeleiden is groot. Waar de werkloosheid onder laagopgeleiden varieert tussen 7 en 21 procent, ligt deze bij hoogopgeleiden tussen de 2 en 8 procent. Verklaringen hiervoor zijn dat hoogopgeleiden die geen werk vinden het eiland verlaten om elders te gaan werken, maar ook bijvoorbeeld dat hoogopgeleiden laagopgeleide banen innemen. De beschikbare data bieden echter geen mogelijkheid om de precieze oorzaak vast te stellen.

5. Niet-beroepsbevolking

Curaçao kent grootste aandeel in niet-beroepsbevolking

Mensen die niet tot de beroepsbevolking behoren, zijn mensen die niet werken en ook niet werkloos zijn, omdat ze niet op zoek zijn naar werk en/of daarvoor niet direct beschikbaar zijn. Het aandeel mensen van 15 tot 75 jaar in de niet-beroepsbevolking is het grootst op Curaçao (38 procent) en Saba (36 procent) en het kleinst op Bonaire (25 procent). Gemiddeld voor de EU-28 landen blijkt dat 36 procent niet tot de beroepsbevolking behoort, voor de Verenigde Staten is dit gemiddeld 33 en in Nederland 30 procent (OECD, 2018-f). De mate van inactiviteit op Curaçao, Saba en ook Aruba is hiermee vergelijkbaar met het gemiddelde. Op Bonaire, Sint-Eustatius en Sint-Maarten is de inactiviteit daarentegen laag.

Vooral jongeren en ouderen niet actief

Over het algemeen zijn het met name jongeren en ouderen die relatief vaak niet actief zijn op de arbeidsmarkt. De jongeren volgen dikwijls nog onderwijs en hebben de arbeidsmarkt nog niet betreden, terwijl de ouderen veelal gestopt zijn met werken en de arbeidsmarkt al hebben verlaten. Op Curaçao valt met name de groep tussen de 55 tot 65 jaar op. Bijna de helft van de Curaçaoënaars van deze leeftijd is niet meer actief op de arbeidsmarkt. Hier speelt mee dat tot voor kort de pensioenleeftijd op Curaçao nog 60 jaar was.

Op Saba is 36 procent van de 15- tot 75-jarigen niet actief op de arbeidsmarkt. Hier springt vooral de groep 25- tot 35-jarigen eruit. De arbeidsparticipatie in deze leeftijdsgroep is op

de andere eilanden vrij hoog. Op Saba behoort echter 35 procent van de eilandbewoners in deze leeftijdsgroep tot de niet-beroepsbevolking. Ook hier speelt de medische universiteit een rol (zie paragraaf 2).

Op Sint-Maarten valt op dat het aandeel 65- tot 75-jarigen dat niet actief is op de arbeidsmarkt laag is in vergelijking met de andere eilanden. Dat betekent dat er nog heel wat ouderen hier werken of op zoek zijn naar werk. Waar op de andere eilanden al ruim acht op de tien van de 65-plussers niet meer actief zijn, is dit op Sint-Maarten bijna twee derde.

5.1 Niet-beroepsbevolking Nederlands-Caribische eilanden naar leeftijd, 2016

	Aruba	Bonaire	Curaçao (2017)	Saba	Sint-Eustatius	Sint-Maarten (2017)
	% personen					
Totaal	32,9	25,0	38,3	36,3	28,8	29,2
15 tot 25 jaar	64,2	50,9	69,6	67,7	68,9	58,8
25 tot 35 jaar	12,4	7,6	13,4	34,9	8,8	18,9
35 tot 45 jaar	10,9	9,6	13,1	5,2	11,5	17,6
45 tot 55 jaar	12,8	9,8	16,0	11,4	16,4	14,3
55 tot 65 jaar	37,0	29,5	46,4	35,4	33,1	32,3
65 tot 75 jaar	85,4	81,1	85,6	81,6	79,9	63,6

NEETs

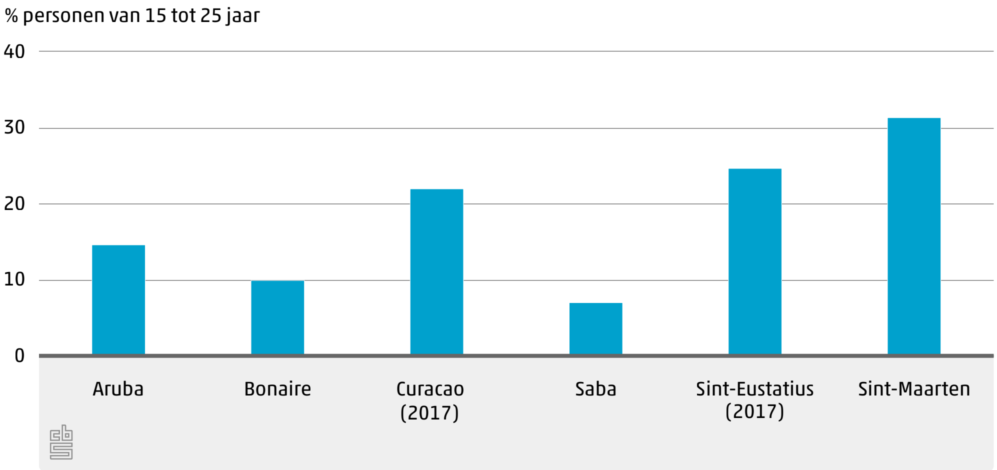
Jongeren tussen de 15 en 25 jaar volgen veelal nog regulier onderwijs. Het behalen van een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt (een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een basisberoepsopleiding (mbo-2)) biedt immers betere kansen om aan het werk te komen. Om iets te zeggen over de inactiviteit en kwetsbaarheid van jongeren op de arbeidsmarkt wordt daarom ook gekeken naar de zogenaamde NEET-indicator. Deze indicator geeft het aandeel jongeren weer dat geen onderwijs of een andere training volgt én geen betaald werk heeft (Neither in Employment nor in Education or Training). Met geen betaald werk wordt in dit geval zowel de werkloze als de niet-beroepsbevolking bedoeld. De NEET-indicator is één van de vele indicatoren die is opgenomen in de SDG's (Sustainable Development Goals) waarbij het doel is om wereldwijd het aandeel jongeren dat geen onderwijs volgt én niet werkt substantieel terug te dringen.

Aandeel NEETs het hoogst op Sint-Maarten

Naar verhouding zijn de meeste NEETs te vinden op Sint-Maarten. Hier volgt 31 procent van de jongeren geen onderwijs en is ook niet aan het werk. Ook op Sint-Eustatius en Curaçao ligt dit aandeel relatief hoog. Op Sint-Eustatius gaat het om bijna een kwart van de jongeren, op Curaçao om ruim een op de vijf. Ter vergelijking, de OECD publiceert deze NEET-indicator ook, echter apart voor 15- tot 20-jarigen en 20- tot 25-jarigen. Gemiddeld

voor alle OECD-landen ligt deze indicator voor 15- tot 20-jarigen op 6 procent en voor 20- tot 25-jarigen op 17 procent (OECD, 2018-g).

5.2 NEETs Nederlands-Caribische eilanden, 2016

6. Samenvatting

Als dit onderzoek naar de arbeidsmarktsituatie van de bewoners van de Nederlands-Caribische eilanden één ding laat zien, dan is het wel dat het vrijwel onmogelijk is om uitspraken te doen die gelden voor alle eilanden. Bijna altijd is er wel minstens één eiland waar het toch weer anders is. Zo hebben bijna alle eilanden een betrekkelijk hoge arbeidsparticipatie die ruim boven het EU-gemiddelde van 60 procent ligt. Alleen in Curaçao is de arbeidsdeelname een stuk lager, maar ook hier is meer dan de helft (53 procent) van de 15- tot 75-jarigen aan het werk. De overgrote meerderheid (ruim 80 procent) op vrijwel alle eilanden werkt bovendien voltijds, voor Aruba zijn hierover geen cijfers beschikbaar. Vrouwen werken op de meeste eilanden minder vaak dan mannen, het verschil is echter klein. Het zijn vooral de 25- tot 55-jarigen die een hoge arbeidsdeelname hebben. Een uitzondering vormt Saba waar 25- tot 35-jarigen relatief vaak niet werken. Het gaat veelal om (buitenlandse) studenten van de Amerikaanse medische universiteit op dit eiland. Verder valt op Sint-Maarten de naar verhouding hoge arbeidsdeelname (35 procent) van de 65-plussers op.

Op alle eilanden spelen de aan het toerisme gerelateerde sectoren, de horeca, handel en in mindere mate de bouw, een belangrijke rol. Op Aruba en Bonaire is de horeca de grootste sector, op Curaçao is dat de handel en op Sint-Maarten de bouw. Het gaat op dit eiland dan vooral om de bouw van woonhuizen of appartementen voor de eigen bevolking en in mindere mate voor het toerisme. Ook het openbaar bestuur staat op alle eilanden in de top vijf van de sectoren waar de meeste mensen werken. Op Saba is het openbaar bestuur de voornaamste bron van werkgelegenheid, gevolgd door het onderwijs. Sint-Eustatius is het enige eiland waar een groot deel van de mensen in de industrie werkzaam is. Dit komt omdat hier een olie-opslagterminal van het Amerikaanse bedrijf NuStar gevestigd is.

De meeste werkenden op de eilanden zijn werkzaam als werknemer met een vast contract. Daarnaast is ook het aandeel werknemers met een tijdelijk contract relatief groot. Dat geldt echter niet voor Aruba, waar dit aandeel juist betrekkelijk laag is. Eén op de vijf werkenden

op Curaçao en Sint-Maarten is een zelfstandige, op de andere eilanden is dat aandeel kleiner.

De werkloosheid voor Aruba, Bonaire, Sint-Eustatius en Sint-Maarten ligt rond het gemiddelde voor de OECD-landen (6,3 procent). Op Curaçao is de werkloosheid met 14,1 procent een stuk hoger, terwijl deze op Saba juist veel lager is met 3,3 procent. In het algemeen geldt voor de eilanden dat het aandeel van de beroepsbevolking dat werkloos is, groter is bij de jongere leeftijdsgroepen dan bij de oudere. Vooral de jeugdwerkloosheid is op Aruba, Bonaire, Sint-Maarten en met name Curaçao hoog. Voor Sint-Eustatius en Saba zijn vanwege de te kleine aantallen geen cijfers over de jeugdwerkloosheid beschikbaar. Daarnaast zijn laag en middelbaar opgeleiden aanzienlijk vaker werkloos dan hoogopgeleiden.

Een deel van de bevolking van 15 tot 75 jaar is niet-actief op de arbeidsmarkt. Dit zijn vaak ouderen die niet (meer) werken vanwege pensioen of jongeren die nog onderwijs volgen. Curaçao en Saba kennen de hoogste percentages inactieven: respectievelijk 38 en 36. Op Curaçao zitten in deze groep relatief veel 55- tot 65-jarigen, op Saba gaat het naar verhouding vaak om 25- tot 35-jarigen.

Een bijzondere groep vormen de zogenoemde NEETs: jongeren van 15 tot 25 jaar die geen onderwijs volgen én niet werken. Het aandeel NEETs is met 31 procent het hoogst op Sint-Maarten, gevolgd door Sint-Eustatius (25 procent) en Curaçao (22 procent). Op Bonaire en Saba is het aandeel NEETs vrij klein: respectievelijk 7 en 10 procent.

Technische toelichting

Labour Force Surveys op de Nederlands-Caribische eilanden

De gegevens in dit artikel zijn afkomstig uit de verschillende Labour Force Surveys (LFS) die door elk van de eilanden wordt uitgevoerd. De LFS is een enquête die in een groot deel van de landen op de wereld wordt uitgevoerd om zo gegevens te verzamelen over de positie van de inwoners ten opzichte van de arbeidsmarkt. Met deze gegevens kan een indeling van de bevolking in de werkzame, de werkloze en niet-beroepsbevolking gemaakt worden.

Aruba, Curaçao en Sint-Maarten, de onafhankelijke eilanden binnen het Koninkrijk der Nederlanden, voeren ieder hun eigen LFS uit. Voor Bonaire, Sint-Eustatius en Saba, als bijzondere gemeenten binnen het Koninkrijk, heeft het CBS in Europees Nederland de verantwoordelijkheid voor de statistiektaken en voert de LFS uit op deze eilanden.

Op alle eilanden wordt het onderzoek uitgevoerd met behulp van een steekproef en interviewers die met een elektronische vragenlijst op een tablet bij de respondenten langs gaan. De momenten waarop dit gebeurt zijn voor de eilanden verschillend. Op Aruba en Curaçao is het onderzoek jaarlijks. Op Aruba in november en op Curaçao in de maanden september en oktober. Op Bonaire, Sint-Eustatius, Saba en Sint-Maarten wordt het

onderzoek tweejaarlijks uitgevoerd. Op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba in de maanden oktober-december in de even jaren, op Sint-Maarten is dit in de oneven jaren en is de periode wisselend geweest. Voor ieder eiland zijn voor dit artikel telkens de gegevens uit het meest recente jaar gebruikt. Voor Aruba, Bonaire, Saba en Sint-Eustatius is dat 2016, voor Curaçao en Sint-Maarten 2017.

T.1 Labour Force Surveys Nederlands-Caribische eilanden na 2010

Aruba	Curaçao	Sint-Maarten	Bonaire, Saba, Sint-Eustatius
2011		2011	
2012			2012
2013		2013	
2014	2014		2014
2015	2015	2015	
2016	2016		2016
	2017	2017	

De onderwerpen van de verschillende LFS'en zijn vergelijkbaar, omdat gebruik wordt gemaakt van internationaal afgestemde definities voor de beroepsbevolking van de ILO (International Labour Organization). De specifieke vragen die gebruikt worden, zijn voor de onderzoeken op de verschillende eilanden niet identiek. De publicatie-indelingen die gehanteerd worden, zijn dit in hoofdlijnen wel. Zo wordt bijvoorbeeld voor de arbeidspositie een indeling van de bevolking in de werkzame, werkloze en niet-beroepsbevolking gehanteerd. Een verschil dat hierbij speelt, is dat op Aruba, Curaçao en Sint-Maarten een urencriterium wordt gehanteerd: je bent werkzaam als je gemiddeld 4 uur of meer per week werkt. Bonaire, Saba en Sint-Eustatius hanteren, in navolging van Europees Nederland, geen urencriterium. Voor het meten van het onderwijsniveau en de sector waar men werkzaam is, wordt op alle eilanden gebruik gemaakt van respectievelijk de ISCED (International Standard Classification of Education) en de ISIC (International Standard Industrial Classification) met daar waar nodig lokale toevoegingen.

Werknemers en zelfstandigen

Het vergelijken van het aandeel werknemers en zelfstandigen voor de zes verschillende eilanden is niet eenvoudig. Er wordt namelijk geen vergelijkbare publicatie-indeling gehanteerd en ook de vraagstellingen om deze informatie vast te stellen, wijken af.

Voor Bonaire, Saba en Sint-Eustatius is de publicatie-indeling en vraagstelling afgestemd op hetgeen in Europees Nederland wordt gehanteerd. Aan mensen die aangeven betaald werk te hebben, wordt gevraagd of zij (in de hoofdbaan, ofwel de baan waarin men de meeste uren werkt) werkzaam zijn als werknemer. Zo niet, dan wordt geïnformeerd of men werkzaam is in een eigen bedrijf, in het bedrijf van een partner of familielid of iets anders als niet-werknemer. Werknemers krijgen vragen over of hun contract voor bepaalde of onbepaalde tijd is en daarnaast wordt gevraagd of men wellicht werkzaam is als oproepkracht of uitzendkracht. Mensen met een eigen bedrijf krijgen vragen over of ze personeel in dienst hebben. Op basis van deze informatie wordt er gepubliceerd over werknemers met een vast of een tijdelijk contract, zelfstandigen zonder personeel (zzp), met personeel (zmp) en meewerkende gezinsleden.

Op Aruba, Curaçao en Sint-Maarten wordt aan werkenden gevraagd naar de economische positie (in de hoofdbaan) waarbij respondenten een groot aantal antwoordcategorieën krijgen. Deze categorieën lijken voor de drie eilanden erg op elkaar, maar zijn niet geheel hetzelfde. Zo maken Aruba en Curaçao onderscheid tussen de categorieën werkgever en kleine zelfstandige of eigenaar van een eigen bedrijf. Op Sint-Maarten wordt er enkel naar de eigenaar van een eigen bedrijf gevraagd en wordt later in de vragenlijst doorgevraagd naar het wel of niet hebben van personeel. Ook de verschillende contractvormen die worden uitgevraagd zijn verschillend. Zo wordt op Curaçao en Sint-Maarten specifiek gevraagd of men uitzendkracht is, maar op Aruba niet. Verder hanteren alle drie de eilanden de term ‘losse dienst’. Dit is een werkvorm gebaseerd op een, vaak, niet formele afspraak tussen een werkende en een werkgever (of opdrachtgever), voor een korte tijd of op incidentele basis soms voor een specifiek aantal uren, dagen of weken. Op Aruba wordt dit een werknemer in losse dienst genoemd, maar op Curaçao en Sint-Maarten wordt het in verband gebracht met freelancers en dus mensen die zelfstandig werken. Deze laatste groep is te vergelijken met de groep die op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius tot de groep overige zelfstandigen horen, degenen die aangeven geen werknemer te zijn, geen eigen bedrijf hebben en ook niet als meewerkend gezinslid werken.

T.2 Gegevens over werknemers en zelfstandigen voor de Nederlands-Caribische eilanden

Aruba	Curaçao	Sint-Maarten	Bonaire, Saba, Sint-Eustatius
	Vraagstellingen		
Wat is economische positie (in hoofdbaan): Werkgever Eigenaar eigen bedrijf Werkzaam als onbetaald familielid Werknemer in vaste dienst Werknemer in tijdelijke dienst Werknemer in losse dienst Stagiaire/student Onbekend/ weet niet Anders	Wat is economische positie (in hoofdbaan): Werkgever Kleine zelfstandige Losse jobber/freelancer Meewerkend gezinslid (onbetaald) Werknemer in vaste dienst Werknemer in tijdelijke dienst: contract voor bepaalde tijd/ oproepkracht Uitzendkracht Stagiaire Overig, nl... Onbekend	Wat is economische positie (in hoofdbaan): Casual worker/freelancer Onbetaald meewerkend gezinslid Werknemer in vaste dienst Werkt voor uitzendbureau Eigenaar van bedrijf Werknemer in tijdelijke dienst: contract voor bepaalde tijd Trainee/stagiaire Onbekend Anders Werkt voor zichzelf Eigenaar van een bedrijf krijgt nog vragen over het wel of niet hebben van personeel	Alle werkenden: Werkt u als werknemer? → werknemers krijgen vragen over of het contract vast of tijdelijk is en daarnaast of men in een specifieke baan als oproepkracht of uitzendkracht werkt → niet-werknemers wordt gevraagd of ze een eigen bedrijf hebben of meewerken in het bedrijf van een partner of familielid of anders (overig zelfstandig/freelancer). Degenen met een eigen bedrijf wordt nog gevraagd of ze personeel in dienst hebben.
	Publicatie-indelingen		
Categorieën zoals in vraagstelling worden gepubliceerd	Categorieën zoals in vraagstelling worden gepubliceerd	Categorieën zoals in vraagstelling worden gepubliceerd	Werknemer vaste werknemer tijdelijke werknemer Zelfstandige zelfstandige zonder personeel (zzp) zelfstandige met personeel (zmp) meewerkend gezinslid

Om de verdeling naar werknemers en zelfstandigen op de eilanden te kunnen vergelijken, is een publicatie-indeling toegepast. Er is een indeling gemaakt in vaste en tijdelijke werknemers en zelfstandigen, deze is weergegeven in figuur 3.2. Werknemers in vaste dienst zijn voor ieder eiland apart genomen. Werknemers in tijdelijke dienst zijn degenen met een tijdelijk contract, oproepkrachten, uitzendkrachten en stagiaires. Tot de zelfstandigen worden degenen met een eigen bedrijf gerekend (met of zonder personeel), de meewerkende familieleden en ook de losse jobbers. Deze laatste categorie is eigenlijk een groep die tussen werknemerschap en zelfstandige in zit, maar voor wat betreft het werken voor eigen risico waarschijnlijk het meest bij zelfstandige past.

Van belang is verder nog dat wanneer er voor nationale doeleinden gepubliceerd wordt over de gegevens uit de LFS, de populaties die door de eilanden worden gebruikt verschillend zijn. Op Aruba, Curaçao en Sint-Maarten is het gebruikelijk om wanneer gerapporteerd wordt over arbeidsparticipatie of werkloosheid hiervoor de bevolking van 15 jaar en ouder te gebruiken. Voor Bonaire, Sint-Eustatius en Saba wordt in navolging van de nationale cijfers in Europees Nederland gepubliceerd over de bevolking van 15 tot 75 jaar. Jongeren tot 15 jaar zijn meestal nog schoolgaand en 75-plussers veelal gepensioneerd.

Literatuur

Caribisch Netwerk (20 juli, 2017). 'Verborgen daklozen' door tekort betaalbare woningen Sint-Maarten. Nieuwsbericht Caribisch Netwerk. https://caribischnetwerk.ntr.nl/2017/07/20/verborgen-daklozen-door-tekort-betaalbare-woningen-sint-maarten/.

CBS (2017, 21 juli 2018). Zeven op de tien Caribische Nederlanders aan het werk. CBS nieuwsbericht. https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/29/zeven-op-de-tien-caribische-nederlanders-aan-het-werk.

OECD (2018-a). Activity rates OECD Database (verkregen 14 november 2018).

OECD (2018-b). Temporary employment (indicator). doi: 10.1787/75589b8a-en (verkregen 28 september 2018).

OECD (2018-c). Self-employment rate (indicator). doi: 10.1787/fb58715e-en (verkregen 28 september 2018).

OECD (2018-d). Unemployment rate (indicator). doi: 10.1787/997c8750-en (verkregen 4 oktober 2018).

OECD (2018-e). Youth unemployment rate (indicator). doi: 10.1787/c3634df7-en (verkregen 5 oktober 2018).

OECD (2018-f). Inactivity rate OECD Database (verkregen 9 november 2018).

OECD (2018-g). Youth not in employment, education or training (NEET) (indicator). doi: 10.1787/72d1033a-en (verkregen 28 september 2018).

Tabellenbijlage

B.1 Kerncijfers beroepsbevolking Nederlands-Caribische eilanden naar persoonskenmerken, 2016

	eenheid	Aruba	Bonaire	Curaçao (2017)	Saba	Sint-Eustatius	Sint-Maarten (2017)
Totaal							
Bevolking	aantal	84 660	15 300	118 030	1 580	2 430	31 500
Beroepsbevolking	aantal	56 780	11 480	72 770	1 010	1 730	22 290
werkzame beroepsbevolking	aantal	52 400	10 700	62 480	970	1 610	20 900
werkloze beroepsbevolking	aantal	4 380	770	10 290	30	120	1 390
Niet-beroepsbevolking	aantal	27 880	3 830	45 220	580	700	9 210
Onbekend	aantal	0	0	40	0	0	0
Netto arbeidsparticipatie	% van bevolking	61,9	69,9	52,9	61,6	66,2	66,3
Werkloosheid	% van beroepsbevolking	7,7	6,7	14,1	3,3	7,1	6,2
Geslacht							
Mannen							
Bevolking	aantal	39 790	8 050	52 400	790	1 270	14 640
Beroepsbevolking	aantal	28 090	6 210	33 930	520	930	10 900
werkzame beroepsbevolking	aantal	25 980	5 800	29 540	510	850	10 310
werkloze beroepsbevolking	aantal	2 110	410	4 400	10	80	590
Niet-beroepsbevolking	aantal	11 710	1 830	18 470	270	340	3 740
Netto arbeidsparticipatie	% van bevolking	65,3	72,1	56,4	64,2	66,8	70,5
Werkloosheid	% van beroepsbevolking	7,5	6,6	13,0	2,3	8,4	5,4
Vrouwen							
Bevolking	aantal	44 860	7 260	65 630	790	1 170	16 860
Beroepsbevolking	aantal	28 690	5 260	38 840	490	810	11 390
werkzame beroepsbevolking	aantal	26 420	4 900	32 950	470	760	10 590
werkloze beroepsbevolking	aantal	2 270	360	5 890	20	50	800
Niet-beroepsbevolking	aantal	16 170	2 000	26 750	310	360	5 480
Netto arbeidsparticipatie	% van bevolking	58,9	67,6	50,2	58,9	65,5	62,8
Werkloosheid	% van beroepsbevolking	7,9	6,8	15,2	4,3	5,6	7,0
Leeftijd							
15 tot 25 jaar							
Bevolking	aantal	13 920	2 110	18 810	280	300	4 980
Beroepsbevolking	aantal	4 980	1 030	5 670	90	90	2 050
werkzame beroepsbevolking	aantal	4 090	830	3 820	80	50	1 560
werkloze beroepsbevolking	aantal	890	210	1 860	10	50	490
Niet-beroepsbevolking	aantal	8 940	1 070	13 090	190	210	2 930
Netto arbeidsparticipatie	% van bevolking	29,4	39,2	20,3	28,4	15,4	31,4
Werkloosheid[1)]	% van beroepsbevolking	17,9	20,2	32,8	.	.	23,8
NEET-indicator	% van bevolking	14,6	9,9	22,0	7,0	24,7	31,3
25 tot 45 jaar							
Bevolking	aantal	28 220	5 810	37 450	650	960	12 650
Beroepsbevolking	aantal	24 940	5 310	32 480	500	860	10 340
werkzame beroepsbevolking	aantal	23 000	4 960	27 600	490	800	9 710
werkloze beroepsbevolking	aantal	1 940	350	4 880	10	60	630
Niet-beroepsbevolking	aantal	3 280	500	4 970	150	100	2 300
Netto arbeidsparticipatie	% van bevolking	81,5	85,4	73,7	75,6	83,7	76,8
Werkloosheid	% van beroepsbevolking	7,8	6,6	15,0	2,4	7,0	6,1

B.1 Kerncijfers beroepsbevolking Nederlands-Caribische eilanden naar persoonskenmerken, 2016 (slot)

	eenheid	Aruba	Bonaire	Curaçao (2017)	Saba	Sint-Eustatius	Sint-Maarten (2017)
45 tot 75 jaar							
Bevolking	aantal	42 520	7 390	61 780	650	1 180	13 870
Beroepsbevolking	aantal	26 860	5 130	34 620	410	780	9 890
werkzame beroepsbevolking	aantal	25 310	4 920	31 070	400	760	9 620
werkloze beroepsbevolking	aantal	1 550	210	3 550	10	20	270
Niet-beroepsbevolking	aantal	15 660	2 260	27 160	240	400	3 980
Netto arbeidsparticipatie	% van bevolking	59,5	66,5	50,3	62	64,9	69,4
Werkloosheid	% van beroepsbevolking	5,8	4,2	10,2	2,4	2,0	2,7
Onderwijniveau							
Laagopgeleid							
Bevolking	aantal	19 470	7 140	13 840	590	1 510	9 140
Beroepsbevolking	aantal	8 060	4 730	5 630	400	1 020	5 090
werkzame beroepsbevolking	aantal	7 040	4 270	4 440	370	920	4 590
werkloze beroepsbevolking	aantal	1 020	460	1 190	30	100	510
Niet-beroepsbevolking	aantal	11 410	2 410	8 220	190	490	4 050
Netto arbeidsparticipatie	% van bevolking	36,2	59,8	32,1	63,3	61	50,2
Werkloosheid	% van beroepsbevolking	12,6	9,7	21,1	6,5	9,9	9,9
Middelbaar opgeleid							
Bevolking	aantal	51 940	5 170	77 700	400	460	12 250
Beroepsbevolking	aantal	38 060	4 020	46 680	300	350	8 950
werkzame beroepsbevolking	aantal	35 100	3 780	39 210	300	330	8 290
werkloze beroepsbevolking	aantal	2 950	240	7 470	0	20	660
Niet-beroepsbevolking	aantal	13 880	1 140	31 020	100	110	3 310
Netto arbeidsparticipatie	% van bevolking	67,6	73,2	50,5	75,8	71,8	67,7
Werkloosheid	% van beroepsbevolking	7,8	5,9	16	0,0	6,3	7,3
Hoogopgeleid							
Bevolking	aantal	11 580	2 490	24 770	580	460	9 130
Beroepsbevolking	aantal	9 580	2 310	19 500	300	350	7 320
werkzame beroepsbevolking	aantal	9 260	2 270	18 030	290	350	7 090
werkloze beroepsbevolking	aantal	320	40	1 470	10	0	230
Niet-beroepsbevolking	aantal	2 010	180	5 270	280	110	1 810
Netto arbeidsparticipatie	% van bevolking	79,9	91,0	72,8	49,8	76,9	77,7
Werkloosheid	% van beroepsbevolking	3,3	1,7	7,6	2,7	0,0	3,1
Onbekend onderwijsniveau							
Bevolking	aantal	1 670	510	1 720	10	10	980

[1] Vanwege te kleine aantallen zijn de jeugdwerkloosheidscijfers (%) voor Saba en Sint-Eustatius niet beschikbaar.

B.2 Werkzame beroepsbevolking, 15 tot 75 jaar, Caribisch-Nederlandse eilanden naar positie in de werkkring, 2016

	Aruba	Bonaire	Curaçao (2017)	Saba	Sint-Eustatius	Sint-Maarten (2017)
Totaal	52 400	10 700	62 480	970	1 610	20 900
Werknemer	45 990	9 240	49 220	850	1 380	16 490
vaste werknemer	41 530	7 590	39 580	640	1 160	12 360
tijdelijke werknemer	4 450	1 660	9 640	210	230	4 140
Zelfstandige	6 300	1 460	12 980	120	230	4 100
Onbekend	120	0	290	0	0	300
Temporary employment indicator[1] (%)	10	18	20	25	17	25
Self-employment indicator[2] (%)	12	14	21	12	14	20

[1] Temporary employment indicator: aantal tijdelijke werknemers uitgedrukt als percentage van alle werknemers.
[2] Self-employment indicator: aantal zelfstandigen uitgedrukt als percentage van alle werkenden.

B.3 Werkzame beroepsbevolking, 15 tot 75 jaar, Caribisch-Nederlandse eilanden naar bedrijfstak, 2016

	Aruba	Bonaire	Curaçao (2017)	Saba	Sint-Eustatius	Sint-Maarten (2017)
Totaal	52 400	10 700	62 480	970	1 610	20 900
Landbouw, bosbouw en visserij/ delfstoffenwinning	60	60	260	40	0	90
Industrie	1 460	520	4 600	40	280	240
Energievoorziening	210	0	800	0	0	490
Waterbedrijven en afvalbeheer	780	0	540	0	10	10
Bouwnijverheid	4 180	1 220	3 630	80	110	4 020
Handel	8 680	1 080	9 950	90	100	840
Vervoer en opslag	3 060	600	3 020	20	110	1 330
Horeca	11 770	1 550	5 240	80	150	3 130
Informatie en communicatie	910	270	1 890	20	40	270
Financiële dienstverlening	1 840	260	4 730	10	20	660
Verhuur en handel van onroerend goed	410	50	540	10	0	460
Specialistische zakelijke diensten	1 300	240	2 380	0	30	520
Verhuur en overige zakelijke diensten	3 980	450	4 050	0	60	1 530
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	4 260	1 430	4 790	260	250	1 460
Onderwijs	2 550	1 080	2 980	200	170	1 480
Gezondheids- en welzijnszorg	2 670	1 030	5 980	100	180	830
Cultuur, sport en recreatie	1 950	270	2 170	20	20	770
Overige dienstverlening	1 010	120	1 470	10	10	370
Huishoudens	1 180	130	2 070	10	50	500
Extraterritoriale organisaties	20	20	200	0	0	70
Sector onbekend[1]	120	340	1 230	0	20	1 810

[1] In het aandeel onbekend op Curaçao zit ook de zogenaamde partiële non-respons. Deze mensen hebben aangegeven niet deel te nemen aan het onderzoek, maar hebben een korte vragenlijst ingevuld waaruit enkel afgeleid kan worden of ze werk hebben.

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2018–2019	2018 tot en met 2019
2018/2019	Het gemiddelde over de jaren 2018 tot en met 2019
2018/’19	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2018 en eindigend in 2019
2016/’17–2018/’19	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2016/’17 tot en met 2018/’19

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Eindredactie Statistische Trends

Marion van den Brakel
Moniek Coumans
Annelie Hakkenes-Tuinman
Brigitte Hermans
Suzanne Loozen

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress
Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp
Edenspiekermann

Inlichtingen
Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2019.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.